

41. szám, 2004. április

FELVÉTELI UTÁN BÁLOZNAK

(Kecskeméti Lapok 2004. március 4.)

A korábbi évekhez hasonlóan az idén is óriási a nyolcadikosok érdeklődése a kecskeméti Bolyai János Gimnázium iránt. 2003-ban 414 gyerek jelentkezett az iskolába, a napokban megtartott felvételi alkalmával pedig 466-an adtak számot tudásukról annak reményében, hogy a felvehető 120 tanuló közé kerülnek. – Nagy öröm számunkra ez a komoly érdeklődés, de az is kétségtelen, hogy nehéz lesz majd a választás – mondta dr. Főzőné Timár Éva, az iskola igazgatója. – Az általános tagozat 15 helyére 137-en, a 30 fővel induló angol tagozatra 121-en jelentkeztek, de megközelítőleg háromszoros-négyszeres az érdeklődők száma a matematika, a német, a sport és a számítástechnika tagozat iránt is. Célunk változatlan: a színvonalas oktatás és az iskolára hagyományosan jellemző jó légkör összhangját szeretnénk biztosítani. Fontosnak tartom, hogy általában szinte minden diákunk bejut valamely felsőoktatási intézménybe.

– Március 13-án végre egy régi álmunk is valóra válik, amikor a szülői munkaközösség és az Appendix Alapítvány szervezésében megrendezzük első alapítványi bálunkat.

BOLYAIS BÁLOZÓK

(Kecskeméti Lapok 2004. március 18.)

Egy régi terv, egy régi álmunk vált valóra az elmúlt hét végén, amikor a Hotel Három Gúnár Rendezvényházban megtartották a kecskeméti Bolyai János Gimnázium szülői szervezete és az Appendix Alapítvány első jótékonyági bálját.

Dr. Főzőné Timár Éva, az iskola igazgatója a következő szavakkal köszöntötte a jelenlévőket: - Ez az este számunkra még új, még rendkívüli, de bízom benne, hogy egy nemes hagyomány alapjait rakjuk le vele. A szervezők lelkesedése, hozzáállása azonban minden aggályunkat eloszlatja. A bál célja kettős. Alkalmat ad arra, hogy szülők, pedagógusok, baráti társaságok, a hétköznapi gondjait félretéve, egy oldott, kötetlen estét töltsenek együtt. A másik cél a jótékonyág. Az est lehetőséget teremt arra, hogy az ebben a tanévben megalakult Appendix Alapítvány olyan forrásokhoz jusson, amellyel segíti a diákok oktatását, nevelését. A bál bevételét oktatást segítő eszközök vásárlására, tanulóink év végi jutalmazására kívánjuk fordítani.

Barcsik Zoltán, a szülői szervezet elnöke elmondta, milyen nagy örömeire szolgál, hogy az iskola vezetése ilyen pozitívan állt a bál megszervezésének ötletéhez. Több mint 160 vendég érezhette jól magát ezen az estén. A bál zenés-táncos műsorában fellépők között ott voltak az iskola régi és jelenlegi diákjai is. A vacsora után a vendégsereg az Apolló együttes muzsikájára roptatja a táncot hajnalig.

Hírek – Hírek – Hírek – Hírek – Hírek

- Március 20-án és 21-én Pécsen rendezték meg az **Értelem Odüsszeiája** c. kreatív versenyt, amelyen a Bolyait két csapat is képviselte. A 9/D osztályosok együttese **országos harmadik helyezést** ért el. A csapat tagjai: **Marton Judit, Kis Zsuzsanna, Németh Bernadett, Farkas Emese, Gavaldik Emma, Valkai Laura, Kovács Márta. A 10/C és 10/D osztályokból összeállt csapat különdíjban részesült**, az országos versenyen a legjobb spontán, azaz rögtönzött feladatot hajtották végre. A csapat tagjai: **Berente Ágnes, Kovács Dóra, Horváth Mária és Vincze Janka a 10/C-ből, Kis Anett, Török Ildikó és Kanyó Rita a 10/D-ből.** Mindkét csapatnak gratulálunk az országos elismerésért. Felkészítő tanárunk **Dömötörné Répási Angéla** volt.
- A Diákolimpia **Búvárúszó országos döntőjében** 50 méteres búvárúszásban **Börönte Antal** első lett, míg a 100méteres uszonyos úszásban ezüstérmet szerezett.
- Április 1-3. között került sor a **Bolyai nevet viselő iskolák III. országos és határon túli találkozójára** Budapesten. Iskolánkat **Jádi Dániel (11/B), Marssó Rita (11/A), Varga Szandra (10/D), Antal Krisztián (9/C), Túri Veronika (9/D)** képviselte. 2-án került sor az iskolavezetők eszmecserejére, amelyen **dr. Főzőné Timár Éva és dr. Kovács István** vett részt. Itt született meg az a döntés, hogy 2005 tavaszán Marosvásárhelyen kerül sor a IV. találkozóra. A bolyais iskolák **Ki mit tud?-ján** óriási sikert aratott a Marssó Rita által a Gyűrűk urából előadott ének, illetve Túri Veronika népdalcsokra. A résztvevő diákok egész napos kiránduláson vettek részt a Dunakanyarban.

BÚTI CSABA

ESTI KÉRDÉSEK A VALÓ VILÁGRÓL

„Elmondanám ezt néked, ha nem unná.”

(Kosztolányi: Hajnali részegség)

„Szóma ha mondom, segít a gondon... már egy köbcenti helyrebiccenti.” Aldous Huxley *Szép új világ* című regényében (1932) a szóma az a legális drog, amit a jövő elképzelt, klónemberekre és közhelyes álbölcsességekre épülő uniformizált társadalmában kötelező szedni, hogy mindenki „boldog” (itt értsd: ’elégedett’, ’önállótlan’, ’lázasásképtelen’) legyen. Huxley antiutópiájában a főszereplőn, Bernardon kívül nincs olyan ember, aki „emberi” életet élne, és ne süllyedne bele valami központilag irányított és manipulált látszatlétbe.

Némileg hasonló a kérdés a rendkívül elgondolkodtató *Mátrix* című filmben (1999), ahol az emberek egy számukra a Mesterséges Intelligencia által megtervezett virtuális világban élnek, teljesen gyanútlanul, látszólag örömteli életet. Csak a főszereplőben, Neoban fogalmazódik meg: valami nincs rendben a világgal...

De hogy egy kicsit bővítsük a vizsgálódás körét – ezzel új távlatokat is nyitva a gondolkodás (vagy József Attila nyomán: „eszmélet”) előtt: említhetném a diákok körében nem túl közkedvelt *Az arany virágcserep* című romantikus regényt is (1814), ahol Anselmus diák veszi csak észre – Neohoz hasonlóan –, hogy be van zárva egy palackba; sorstársai erről mit sem tudnak, élnek boldogan (?) életüket. (Persze Anselmus a kérdést kissé békésebben oldja meg, mint Neoék...)

„Ma mindenki boldog” – ezt a dogmát hallja a „szép új világban” minden gyermek tizenkét éven keresztül, minden éjszaka százötvenszer – és gondolattalanul ismételteti aztán egész életében.

Ma mindenki boldog? Természetesen ezt még a nyugati világ polgáraitól sem mondhatjuk el. De van egy elég összehangoltan működő szisztéma, a tömegkommunikáció világa, ami folyamatosan el akarja velünk hitetni, hogy ha nem is vagyunk „még” teljesen azok, bizonyos „mágikus” cselekvésekkel (nevezzük ezt vásárlásnak, különböző médiaelemek elfogyasztásának) el tudjuk azt érni – de ha nem, az sem baj, az a lényeg, hogy próbáljuk meg újra és újra. „Valami nincs rendben a világgal” – ez az érzés időnként elfogja az embert, még ha nem is feltételez feltétlenül a Mátrixhoz hasonló elnyomó gépezetet. Sok tényező munkál azon, hogy életünk kiteljesítése megrekedjen valami alacsonyabb szinten. E mögött nem emberek, vagy csoportok állnak, hanem az a szinte már önműködő gazdasági-társadalmi rendszer, amit a nyugati civilizáció embere építgetett magának századok alatt, és amit ipari társadalomnak, manapság inkább információs társadalomnak nevezünk.

Manapság az a lényeg, hogy mindenki folyamatosan fogyassza, amit elé tesz a tömegkommunikáció. Előbb a finomabbnál finomabb ételeket, majd a fogyást ígérő fitness-termékeket, csodakapszulákat. Előbb az Internetről ömlő információözönt, akciófilmeket, majd a relaxációs zenéket, utazási irodák által ajánlott pihenő utakat a (már igazán nem is) érintetlen vidékekre. És még sorolhatnánk. Megteremtik valamire a szükségletet, vagy még inkább: a szükséglet látszatát („akkor leszel boldog, ha ezt megveszed...”), majd felajánlják a kielégítés lehetőségét (megvásárlás). Később büntudatot ébresztve benned, ugyanezeknek az ellenkezőjét.

Ma sok embernek (tisztelet a kivételnek!) az esti időtöltése a Fókusz-típusú műsorok által kínált álvalóságtól a Való Világ álvalóságáig, és a kereskedelmi rádiók álhírműsoraitól Hollywood álamerikai álvilágáig terjed, amikben álférfiak és műnők kerülnek viszonyba egymással (nem túl nagy számú variációban). Amikor egy országban az a hír, hogy kit szavaztak ki a Villából, vagy milyen botrány volt a parlamentben, amikor a reklám arról szól, hogy ha meggazdagodik az ember, mindent, még a barátait, barátnőjét is lecseréli, csak az autóját nem, akkor valami tényleg nincs rendben a világgal.

A fogyasztói mentalitásnak hosszútávon is megfigyelhető néhány negatívuma. Arra sarkall, hogy (legkülönbözőbb) vágyaidat azonnal elégítsd ki. Előbb költsd el a pénzt (hitelben), aztán majd megkeresed a rávalót. Egy német szerző szerint „szenzációtársadalomban” élünk: információtültengéses világunkban csak az számíthat figyelmünkre, ami/aki azonnal felhívja magára a figyelmet: csomagolással, extravaganciával, külsőségekkel. A klipek, filmek snittjei folyamatosan rövidülnek, gyorsan váltakoznak a képek, a kamerának állandóan mozognia kell (VIVA), mert máskülönben bármi hamar unalmassá válik. A film, ami nem okoz azonnali élvezetet, ami nem a felpörgött akciómániás illúzióvilágot mutatja, amin el kellene egy kicsit gondolkodni, az nem jó, az unalmas... Ha abbamarad a pörgés, eljön az unalom, az üresség. Mintha csak Ady Jó-Csönd hercege elől (*Jó Csönd-herceg előtt*) menekülnénk. A termékek csomagolása hovatovább fontosabb, mint maga a termék, amit megveszünk (és a másik oldalon ez nem is számít önellentmondásnak, hiszen ha a polcról levesszük, hiszen akkor a célját már elérte, megvettük, és eladási oldalon teljesen mindegy, hogy a részelemek melyike mennyibe került).

Évek óta beszélnek a Föld klímájának megváltozásáról, alig figyelt oda rá valaki. A kérdés akkor került az érdeklődés középpontjába, amikor „amerikaiul” szenzációként, Hollywood stílusában tálalták („szibériai tél Európában”, „úszó jégtáblák Lisszabonnán”, „jégkorszak”). Nem is csodálhatjuk, hogy egy amerikai filmgyár már el is kezdte a megfilmesítést... hogy aztán még egyszer (bár sajnos talán nem utoljára), rövid időre újra beszédtéma legyen. Pár hétig... amíg a következő katasztrófafilm ki nem szorítja...

A helyzet egyébként azért is elgondolkodtató, mert az említett rendszerhez az is hozzátartozik, hogy az emberek jelentős részének (tisztelet a kivételeknek!) nem is jelent problémát, hogy műanyag világban élünk. Egy francia filozófus (Marcuse) „egydimenziós embereknek” nevezi őket.

Lehetőségek? Mit lehet tenni? A válasz természetesen egyéneként különbözhet. Nincs általános recept. Meg *A vadkacsa* (Ibsen) kérdését is fel lehet tenni: jót teszünk-e az emberekkel, ha ki akarjuk mozdítani őket az élethazugságaikból? Én úgy gondolom, a lehetőséget meg kell adni erre, aztán mindenki saját felelősségére dönt.

Az talán az elengedhetetlen, hogy az ember ne fogadja el mindig készként, kérdések nélkül és magától értetődőként a körülötte lévő világot, hanem ha nem is lázadóan, de legalábbis kritikusan viszonyuljon hozzá. Megszívelendő a József Attila által megfogalmazott emberi-költői magatartás: „ *eget mér és bólint*” (*A hetedik*), és ugyancsak az ő gondolatával: nem csatlakozik a „hadhoz” („*ne hódolj és ne hódíts, / ne csatlakozz a hadhoz.*” [*Tudod, hogy nincs bocsánat*])). Ha rákérdezőnk életünkre, világunkra, akkor már meg is tettük az első lépést.

Másfelől szükséges egyfajta világra való nyitottság, amivel el tudnak hozzánk jutni az igazán szép és jó dolgok. Olyan állapotban lenni (időnként), amikor megtörténhetnek velünk Babits *Esti* kérdésének, Tóth Árpád *Esti sugárkoszorújának*, Kosztolányi *Hajnali részegségének* csodái. Ez az intenzív élmény megjelenhet természetélményben, kedvesünk egy mosolyában, valami fontos dolog átlátásában, megértésében, egy zenemű hallgatásában, egy film megnézésében egyaránt.

Egy eredeti értelmében (!) felfogott *Carpe diem!*-magatartás is fontos lehet, ami nem az üres 'élj a mának' élvezethajszolását jelentette/jelentené, hanem az előttünk álló lehetőségeknek, élményeknek, szépségeknek az észrevételét, megragadását.

Persze még sorolhatnánk: értékes, tartalmas emberi kapcsolatok, nem kínként felfogott munka...

Akkor talán a Huxley, Kafka, Camus, vagy Ionesco által leírt, sokszor valóban abszurd arcát mutató világgal szemben megfelelő belső tartalékokat tudunk mozgósítani...

És talán valami igazibb létezéshez juthatunk el...

VILLÁM VIRGINIA ÉS KARAF RENÁTA MILYEN IS VOLT BOLYAISNAK LENNI?

Nem hiszem, hogy bármelyikünk is valaha elfelejti azt a napot, amikor először diákként belépett a gimnázium ajtaján. - Gimnazisták vagyunk! - gondoltuk. Félénk, de büszke kamaszként, ezzel egy újabb lépést tettünk céljaink megvalósítása felé. Tele voltunk tervekkel és izgalommal. Aztán jöttek az embert próbáló hétköznapiak... Új diákok, új tanárok, új közösség. De mindig volt valami, ami színesebbé tette a hétköznapiakat. Ilyen volt a nagyon várt első közös bulink, a gólyabál, és a vicces, ugyanakkor megható karácsonyi műsor is. Majd másodikkban jött a *Ki mit tud*. Előadtuk a kétszemélyes, zenés, táncos műsorunkat és dialógusunkat az iskola diákjai és tanárai előtt. Úgy gondoltuk, mindenkinek tetszeni fog a két diáklány komikus oldala.

Mindig boldogan gondolunk vissza a Képzelt riportos időkre, valahányszor újra halljuk az együtt énekelt dalokat. A délutáni próbák sokszor fárasztóak voltak, de az előadások sikere és az együtt eltöltött boldog pillanatok mindannyiunk számára örök emléket hagynak. Még most is látjuk magunk előtt, ahogy készülünk a fellépésre, kinyílik az ajtó és felcsillan a szemünk: "A ma esti adásra minden jegy elkelt."

Ki felejtene el az osztálykirándulások lázas előkészületeit és a közös énekléseket a tábortűz mellett. Ahogy az albumot lapozgatjuk, és a fényképeket nézegetjük, eszünkbe jutnak a diákcsínyek, melyek nem hiányozhatnak egyetlen gimnazista életéből sem.

Felnőttünk, pedig még csak most voltunk elsősök. Máris hiányoznak azok a reggelek, amikor együtt jövünk iskolába. Elmosolyodunk, mikor felidézzük, hogyan vártuk az ötödik óra végét, hogy ebédelni mehessünk.

Eljött a negyedik év, amit valamennyien vártunk, de most mégis valahogy összeszorul a szívünk, ha arra gondolunk, hogy már csak pár hétig leszünk együtt és így talán soha többé. Elválnak útjaink és mindenki éli majd a maga életét. Az utolsó heteket még megpróbáljuk kiélvezni és benne lenni mindenben, hogy még utoljára érezhessük, milyen gimisnek lenni. Most vagyunk igazán együtt és többet nevetünk, mint valaha. Ha majd felnövünk és visszaemlékezünk, vagy elmosolyodunk, vagy könnyezünk, mert gondolatban mindig együtt leszünk.

MIZSEI RÉKA

LÁTOGATÁS A KECSKEMÉTI ZSIDÓ TEMETŐBEN

Néhány éve hivatalosan is megemlékezünk a holokauszt áldozatairól április 16-án, azon a napon, amikor a Kárpátalján megkezdték a magyar zsidóság gettókba tömörítését. Ebből az alkalomból idén iskolánk történelem iránt érdeklődő tanulói *Harkai Hajnalka* és *Dani Erika* tanárnő vezetésével a szépen felújított zsidó temető sírjainak és emléktábláinak feliratai segítségével próbálták összerakni a zsidóság történetének mozaikjait.

Egészen a teremtésig kalauzolt minket, amikor néhány fejfán azt olvastuk, hogy az alatta pihenő az 5600-5700-as években hunyt el, ugyanis ezek a számok világ teremtésének zsidó hagyomány szerinti idejétől mérve jelölik az éveket. Ez alapján most az 5764. esztendőben járunk.

A történelem előtti korokra utaltak a sírokra helyezett apró kövek, kavicsok is. A szokás magyarázata abban rejlik, hogy a zsidók a sivatagi bolyongás idején sziklákat görgettek a halottaik hantjai fölé, hogy a sírokat ne háborgassák a vadállatok. Talán ugyanekkor keletkeztek a zsidóság jelképei is: a menóra – a hétágú gyertyatartó-, mely az akkor ismert hét bolygót, a világmindenséget szimbolizálja, és a Dávid-csillag, mely az ellentétek egységének kifejezője.

Sok helyen talákoztunk héber írással is, aminek írásjegyei keleties sajátosságokat mutatnak, utalva az őshazára. A zsidók jobbról balra írnak, így a sorokat visszafelé olvassák és a könyveket is visszafelé lapozzák. A feliratok kapcsán azt is megtudtuk, hogy a zsidóságnak a hagyományos héber mellett – a későbbi közép-európai tartózkodás során a szláv és német nyelvek hatására – kialakult az ún. jiddis nyelve, melyet a hétköznapi életben használtak. A XIX. század közepétől azonban áttértek a magyarra, s a sírköveken is megjelent a magyar nyelvű felirat. Kecskeméten két zsinagógájuk volt. Az egyikben ma a Fotótörténeti Múzeum, a másikban a Tudomány és Technika Háza működik.

Körbenézve a nevekre és foglalkozásokra is érdemes volt odafigyelni. A vezetéknevek többsége németes hangzású volt (pl: Róth, Katz, Grósz, Weisz, Fritz...). A zsidók a török miatt elnéptelenedett országban, így Kecskeméten is, a XVIII. század közepén jelentek meg. II. József segítette letelepedésüket, ám kötelezte őket, hogy német nevet vegyenek fel. A családnevek közül néhány érezhetően magyarított volt. A névmagyarítás oka az asszimiláció vágya és a XX. századi viszontagságok elől való menekülés volt.

A fejfákon olvasható foglalkozások –gyufagyár alapítója, orvos, posta-főfelügyelő, tanító, képviselő- illetve szimbólumok –szőlő, felette kétkarú mérleg- egyértelműen bizonyították a tanultakat, hogy a zsidóság többsége a polgárosult és értelmiségi rétegekbe tartozott.

Az emléktáblák tanúsága szerint a kecskeméti izraeliták hazájuknak tekintették Magyarországot, és sokuk hősi halált is halt érte az első világháborúban, ezt bizonyították a sírokon elő-előtűnő katonai rangok is. Ezek előtt a táblák előtt beszélgettünk el arról, hogy érdemtelenül érte tehát őket a hazaárulás és idegenlelkűség két világháború közt sokat hangoztatott vádja.

Majd 60 éve, 1944-ben bekövetkezett a katasztrófa. Zavarba ejtő volt hallgatni a történetet, amelyben azok a helyek fordultak elő, amiket városunkban nap mint nap látunk. Megtudtuk, hogy a kecskeméti zsidókkal istállóvá alakították főtéri zsinagógájukat és a gettót a mai Tanítóképző környékén, a Kaszap utca, Vakbottyán utca, Kurucz körút házaiban alakították ki. Kecskemétre gyűjtötték össze a környező települések zsidóságát is. Városunkból 1944. június 27-én és 29-én két deportáló vonat indult Auschwitzba összesen 5432 fővel. Ez alatt az év alatt Kecskemét 1400 fős izraelita lakossága 200 főre csökkent. (200 főre teszik a deportálásból és a munkaszolgálatból hazakerültek számát.). Az eseményeket hallgatva mindenkiben tudatosult, hogy mindez nem lehetett csupán a német vezetők bűne, hiszen a zsidóság összegyűjtése nem mehetett volna végbe oly gyorsan a lakosságot ismerő magyar hatóságok és csendőrök közreműködése nélkül.

A történetek által okozott sebek nyomai a temetőben is fellelhetőek. Gyakran találkoztunk hozzátartozók által az Auschwitzban meghalt rokonoknak emelt jelképes sírokkal. Bementünk a Mártírok Csarnokába is, melynek homlokzatán Mártírjaink 1941-45 (5701-5705) olvasható. Itt olvashatók az elpusztítottak nevei. A felsorolás azért sajátos, mert a rokoni kapcsolatokat is jelöli érzékeltetve, hogy egész családok veszték oda. Az épület különlegessége az a sír, melyben az Auschwitzból hozott hamvak mellé vannak elhelyezve a zsinagógák üldözők által megrongált tórái, szent iratai. Mint megtudtuk, a tórát a hithű zsidók még kézzel sem érinthetik meg, s ha megsérül, eltemetik, akár egy halottat.

Az Izraelből hazalátogató rokonok által ültetett facsemete előtt a túlélők sorsáról esett szó. Sokan úgy érezték, nem tudnak többé Magyarországon élni. Elhagyták hazánkat és az 1948-ban létrehozott Izrael államban vagy a világ más tájain telepedtek le. Vannak, akik örökre el akarják felejteni Magyarországot, mások ma is magyar zsidónak vallják magukat. És voltak, akik maradtak. Mint megtudtuk, a temető ma is működik. Évente két-három temetés van.

A séta végén egy pillanatra elcsendesedtünk. Később csodálkozva gondoltuk végig, hogy az értő szemlélő számára milyen sokat mondanak egy nép történetéről az apró részletek – számok, nevek, szimbólumok – is.

JAPÁN ANZIKSZ

***Puskás Éva** a 11. B osztályba járna, ám most egy évet Japánban tölt a Nemzetközi Rotary Klub szervezésében cserediákként. Három japán családnál lakott kinti tartózkodása alatt. Hangulatos, ugyanakkor éles szemű megfigyelései nemcsak Japánra, az ismeretlen új világra, hanem a távolkerült otthonra, vagyis magyarországi viszonyainkra, s természetesen a messzire került ember lelki háborgásaira, a fel-feltörő honvágygal való küzdelemre is fényt vetnek. Álljon itt néhány részlet hazaküldött leveleiből.*

2003. szeptember 14.

Kedves Tanárnő!

Itt vagyok Ashiyaban, Osakától 30 km-re. Szerencsésen megérkeztem, az út fantasztikus volt végig Oroszország és Kína felett. Hihetetlen volt az egész. Itteni idő szerint reggel nyolckor

érkeztem. Fogadószüleim a repülőtéren vártak. Az első meglepetés akkor ért, amikor a légkondicionált épületből kiléptem a gőzbe. Mert itt nem levegő van, hanem forró, párás gőz! Annyira szenvedtem, hogy az első pár nap aludni sem bírtam.

Az első hétvégén elvittek Gionba. Láttam gésákat is! Az nagy élmény volt. És ettem egy tradicionális gioni vendéglőben. Az ételeik az első egy-két héten nagyon izgalmasak voltak, de mostmár kicsit sokallom a nyers tengeri herkentyűket... Úgy ennék egy jó kis pörköltet. Pedig otthon nem is szerettem. Készítettem gulyáslevest, de rossz volt nézni, hogy rizst ettek hozzá! Mindenhez csak rizs, rizs, rizs. Egyébként minden fele akkora, mint otthon. A dobozos Cola 1,5 decis, a Danone joghurt 1 decis.

Már két hete járok iskolába. Borzasztó unalmas, mert nem értek semmit. Egyébként furcsa az egész, mert az a benyomásom, mintha csak szórakoznának. Nincs felelés, röpdolgozat, az osztály fele alszik a padon, a többiek is csak ásítognak és legyeznek magukat.

A japán gyerekek nagyon érdekesek. Tökéletes ellentétei a magyar átlagnak. Magyarországon a gimnazisták úgy néznek ki majdnem, mint a 20 évesek, és körülbelül azokkal a dolgokkal is vannak elfoglalva, a japánok viszont teljesen olyanok, mint a 12 évesek. Úgy néznek ki és úgy is viselkednek, viszont nagyon-nagyon aranyosak és félénkek. Eleinte az osztálytársaim nem mertek megszólítani, csak kettesével-hármasával merészkedtek oda hozzám, egymást biztatva.

2003. szeptember 22.

Kedves Tanárnő!

A hétvégén megnéztük az osakai várat. A múlt héten pedig Klimt kiállításon voltam a fogadó apukámnak és annak egykori egyetemi professzorával. Múzeum után elmentünk enni. Olyan furcsa, hogy itt mindenki megengedheti magának, hogy étterembe menjen enni, ha kedve szottyán. Az is új, hogy itt nem családi tragédia, ha megjön a telefonszámla. Mióta itt vagyok, nem láttam ideges vagy dühös embert. A családban sincs egyetlen kanálzörrenés sem. Itt teljesen ismeretlenek az otthoni „Ki megy le a boltba?” és „Te semmit nem csinálsz itthon, legalább a gyerekekkel törődnél” viták. Anyuka mindent megcsinál, ráadásul mosolyogva, apuka pedig csak hazajön, despotikusan letérdepel a TV elé és mosolyogva kikapcsolódik. A TV műsorok egyébként bűn rosszak, hát még, ha érteném is őket... Imádnak hülyét csinálni magukból mindenféle vetélkedőkön, amikben pénznyeremény sincs. 50-60 év körüli férfiak szaladgálnak kimonóban akadálypályákon, s ha felbotlanak, beleesnek a vízbe, és akkor mindenki kacag. A másik a baseballimádat. Az osztálytársaim jellemző iskola felszerelése egyébként: Snoopys füzet, kishableányos csillagos toll, Hello Kittis tolltartó Micimackós matricával. És persze Britney Spears minden mennyiségben.

2003. október 15.

Kedves Tanárnő!

A hétvégét a Rotarys diákokkal egy zen-buddhista templomban egy bambuszerdő közepén töltöttem. Soha nem gondoltam volna, hogy egyszer egy buddhista templomban fogok pókerezni, párnacsatázni és a TNT-től a Kicsi gesztenyét énekelni...

2003. október 23.

Kedves Tanárnő!

Szörnyű honvágyam van, egészen el vagyok szomorodva. Volt a TV-ben vasárnap egy műsor egy Magyarországon járt japán lányról. Egy hortobágyi tanyán látták vendégül. Teljesen elérzékenyültem. Hiányzik minden, még a nejlon csipkefüggönyök, a poros udvaron heverő traktorkerekek és a Fubu márkájú farmernadrágok mindennapos látványa is. A család is, amelyet bemutattak annyira tipikus volt. Az édesanya infarktust kapott, tele vannak

adóssággal... Rájöttem, hogy szeretem ezeket az embereket. Borzasztó könnyű prolizni, a Dáridón, a hurka-kolbászon meg a Ladán gúnyolódni, és hátat fordítani nekik. Ez a hozzáállás eddig fel sem tűnt, pedig valójában otthon ez az alaphang... A japánok persze nem értették. Számukra annyira szürreális, hogy az európai országokban a munkaképes korú lakosság felének nincs állandó munkahelye... Nem is érthetik. Itt az emberek fogyasztanak, mindenhol autópálya, gyorsvasút, csillogó-villogó üzletek, kávézók...

2003. november 14.

Kedves Tanárnő!

Elnézést, hogy olyan rég nem írtam, de hirtelen nagyon elfoglalt lettem. Beléptem a kórusba. Péntek kivételével minden nap van négytől-hatig. Ez még az egyik legkíméletesebb „klub”. A fogadóhúgom, aki táncol, még vasárnap is késő este jár haza. És félelmetes, de önszántukból és örömmel teszik...

2003. december 15.

Kedves Tanárnő!

... mindjárt Karácsony van és én a szeretteimtől több ezer kilométerre egy 30 centiméteres műanyag karácsonyfa alatt fogok ünnepelni. Borzasztó szentimentális hangulat uralkodott el rajtam. Képes vagyok egy Boci csokitól elérékenyülni. Boldog Karácsonyt!

2004. február 12.

Kedves Tanárnő!

Bocsánat, hogy így eltűntem. Új családhoz költöztem, most Ishibashiban lakom. Reggelente másfél órát utazom. Gyalogolok, három vonat, majd negyedóra buszozás.

2004. április 14.

Kedves Tanárnő!

Hát mindjárt megyek haza, 67 nap múlva!

Mert azért már jó lenne otthon lenni végre, bár itt se rossz. Negyedikén új családhoz költöztem, eddig ez a legjobb. Talán mert a szülők fiatalabbak és most először nem érzem, hogy nevelni akarnak. Nem mintha rosszul viselkedtem volna az előző két családnál, de itt nem jönnek be a szobámba, hogy mi van ott és mászkálhatok papucs nélkül is...

Itt egyébként új iskolaév kezdődött, másodikos lettem (ha sikerülnek a vizsgák így járom majd a gimnáziumot: 1., 2., 1., 2., 4.). Most, hogy egész folyékonyan beszélek japánul, be kell járnom minden órára. De nem értem. 16 éves diákoknak nincs normális irodalomórája. Nem tudják, hogy ki az a Tolsztoj, sőt a felnőttek sem tudják! A történelemtől nem is beszélve. Eleve az, hogy választani kell, hogy japán vagy világtörténelmet akarsz tanulni, tehát a kettő egyszerre nem is lehetséges. Én világtörténelmet választottam, hátha segít az otthoni anyagban.

A tavaszi szünetet Tokióban töltöttem első fogadószüleim barátainál. A férfi újságíró, de nem tudta ki az a Gabriel Garcia Marquez, Kertész Imrét meg sem mertem említeni. Elvittek a Ginzára, ott feldühített a pazarlás. Amíg nem láttam Japánt el se tudtam képzelni mi az a FOGYASZTÁS vagy még inkább, milyen a FOGYASZTÓ.

Tanulok egyébként nagyon, készülök az otthoni vizsgáimra. Már csak 67 napom van.

Szeretettel: Éva

DIÁKÍRÓK MUNKÁIBÓL

ADORJÁN LIZA RÓLAD

Szeretlek, mint egy gyermek –
feltétel nélkül.
Imádlak, mint egy hívő –
vakon.
Féltelek, mint egy barát –
észrevétlenül.
Ragaszkodom, mint egy társ –
mindenáron.
Akarlak, mint egy nő –
eszméletlenül.
Hiányollak, mint egy "én" –
nagyon.

BORSOS ZOLTÁN VÉGE

Engem nem érdekel már, hogy ő milyen volt,
Hogy akkor éjjel oly szépen sütött a Hold,
Ketten néztük a csillagokat, s nem volt más,
Csak ő, mármint a Hold, és én, mint útitárs.

Nem hittem el, hogy vége van, nincs többé már,
Szomorúan csak annyit mondtam csendben: kár.
Ültem, bambán, nézve a csillagos eget,
Reménykedve, hogy talán jön még napkelet.

De vörös Nap virradt, ez vérontás jele.
Pedig csak egyetlen szív tört össze vele...
Fömlálltam hát, gondoltam, hogy majd felejték,
– Kell lennie valahol egy csendes helynek.

S ha már nem érdekel a dolog miértje,
Ha kérdezik: - Beszélünk róla? – Miért ne!
És álvigyor arcomon: én vidám vagyok,
csak egy csettintés, és arcom máris ragyog.

Talán már túlléptem rajta: én úgy érzem,
S talán csak belül van úgy néha, hogy vérzem.
És nem miatta van, hogy néhány alkonyon,
Néha, egy-egy könnycsepp gördül le arcomon.

De ő már nem hiányzik nekem. Tényleg!
Főbe lövöm magam, s elfelejtem végleg.
Végül kimondom: - Nem is veszedelmes,
Hogy egyszer, egyszer én is voltam szerelmes!

TAR KATALIN MÉG ÉRZEM...

Mosolyod elvész,
mint nyári napsugár az őszi szélben.
Lágy hangod bársonyos szavát
fülemben még most is érzem.
Távolodik mélykék tekinteted,
melyben fölfedezni véltem örök szerelmemet.
Kókadok, mint a sárguló levél,
elfúj egy gyengéd, szerelmes szél.
Csóкод még érzem vérző ajkamon,
mikor itt hagytál egyedül a vöröslő hajnalon.
Még érzem vállamon erős karod szorítását,
még érzem nyakamon ajkad édes vándorlását.
Még érzem és mindig érezni fogom,
mikor itt hagytál egyedül a vöröslő hajnalon.

KÖVESDI DÓRA K. D.-RÓL – KÁR, HOGY CSAK EGYETLEN OLDALBAN

„Soha ne légy olcsó szlogen, mert költészet vagy!”

Bemutatását nem kezdem olyan szokásos sablon tulajdonságokkal, mint életvidám, örökké mosolygós, kedves és végtelenül aranyos. Ezzel egyrészt alaptalanul fényezném irományom tárgyát, másrészt az oldal végére ellepne a cukorhab. Természetesen nem arról van szó, hogy Kövesdi Dóra egy antiszociális és teljesen zárkózott személyiség. Csupán arról, hogy nem róla mintázták a romantikus filmcsek bájos és tökéletes hősnőit.

De ha nem ilyen, akkor milyen is ő igazából? Úgy gondolom, nehéz dolgom van, ha a valóságot tükröző leírást kell adnom róla. Annyit azonban bizonyossággal kijelenthetek, hogy meglehetősen öntörvényű, nehezen befolyásolható, szeszélyes, és – talán túlzottan is – kommunikatív.

Kommunikatív. Ez az ő szempontjából különösen fontos. Hogy miért állítom ezt? Azért, mert újságíró szeretne lenni. De kérem, ne a bulvársajtó egyes „kiemelkedő talentumaira” gondoljunk! Soha nem lenne képes odáig süllyedni, hogy sekélyes és semmitmondó sztárocskák üres életét próbálja meg színessé és tartalmassá varázsolni, hogy az olvasók szemében érdekesnek tűnjenek. A szíve szakadna meg, ha csak ennyire vinné az életben! Ezzel nem arra akartam célozni, hogy ő az élet eddig meg nem fejtett nagy kérdéseire óhajt válaszolni, illetve filozofikus témákkal mélyrehatóbban foglalkozni. Csak szerinte elborzasztó a tény, miszerint az országot érintő ügyek eltörpülnek a már fent említett hírességek „élettörténései” magánéleti szenzációi mellett. Tévedés ne essék, igazán nincs neki semmi baja a közelmúltban különféle valóságshow-kban sziporkázni vágyó személyekkel, csak az ő

ügyes-bajos problémáiknak nem szabadna háttérbe szorítaniuk pl. a Rejtő-esetet fejtő nyomozók eredményeit és fáradságos munkáját.

Azt hiszem, ezzel el is mondtam mindent, amit ő a jelenleg fennálló helyzetről gondol.

Ezen meglátásai mellett ő ugyanolyan, mint a többi mai lány. Mi sem jobb példa erre, minthogy kedven filmje a 28 nap, és kedvenc zenésze Mark Hoppus. Bár korabeli társainál mélyebbről közelíti meg a dolgok vizsgálatát, azért ő is a XXI. században élő fiatal.

TANÁR VAGYOK

Tanár vagyok. Attól a perctől fogva, hogy egy gyermek ajkáról felröppen egy kérdés.

Sok helyütt éltem, számos alakban.

Voltam Szókratész, aki arra izgatta Athén ifjúságát, hogy kérdések útján fedezzenek fel új eszméket. Voltam Anne Sullivan, aki egész a diplomáig morzézta a világ titkait a vakon és siketen született Helen Keller tenyerébe.

Voltam Aiszóposz és Hans Christian Andersen, akik ezer mesében tárták fel az igazságot.

Voltam Marva Collins, aki azért harcolt, hogy minden gyermek egyaránt tanulhasson.

Voltam Mary McCleod Bethune, aki népfőiskolát emelt, melyben narancsládák szolgáltak pad gyanánt.

És én voltam Bel Kaufman is, aki felküzdötte magát „A lefelé vezető lépcsőn.”

Elődeim neve fényesen ragyog a művelődéstörténet lapjain.

Booker T. Washington, Buddha, Konfuciusz, Ralp Waldo Emerson, Leo Buscaglia, Mózes és Jézus.

Egy vagyok azokkal, akiknek neve és arca rég feledésbe merült, de tanításuk és jellemük tovább él tanítványaik munkájában. Örömkönyvetek hullattam volt tanítványaim esküvőjén, velük ujjongtam, amikor gyermekük született, s lehajtott fejjel, komor és zavarodott lélekkel álltam a sírok szélén, melyek túl korán nyelték el a még nagyon fiatal testeket.

Hivatásom folytán egyetlen nap leforgása alatt szerepelek mint színész, orvos és ápoló, edző, leletmentő, régész, pénzkölcsönző, taxisofőr, pszichológus, pótszülő, kereskedelmi ügynök, politikus és a hit védelmezője.

Hiába a sok térkép, táblázat, képlet, ragozás, történet és könyv, nincs mit tanítanom, diákjaim valójában csakis saját maguktól tanulhatnak, s minden erőfeszítésemet latba kell vetnem, hogy segítsék megismerni önmagukat.

Élő ellentmondás vagyok. Akkor beszélek a leghangosabban, amikor leginkább fülelek. Azzal adom a legtöbbet, amit hálásan elfogadok tanítványaimtól. Nem anyagi javakra áhítozom, de folyvást kincseket keresek: új lehetőségeket tanítványaim képességeinek kibontakoztatására, és szüntelenül kutatom a tehetséget, mely néha saját maga ellenségeként elzárkózik.

A legszerencsésebb vagyok minden dolgozó közül.

Az orvos egy varázslatos pillanatban életet segíthet a világra. Nekem megadatott, hogy naponta láthassam, mint születik újjá ez az élet kérdések, eszmék és barátságok lévén.

Az építész tudja, hogy amit gonddal épít, talán évszázadokra megmarad. A tanár tudja, hogy amit szeretettel és tisztességgel épít, az örökre megmarad.

Harcos vagyok. Naponta küzdök a kollégák féltékenysége, a csüggedés, félelem, kényelmesség, előítélet, tudatlanság és közöny ellen. Ám hatalmas szövetségesek segítenek: az értelem, a tudásszomj, a szülői támogatás, az eredetiség, az alkotókészség, a hit, a szeretet és a derű mind-mind zászlóim alá sereglenek.

Ki másnak is mondhatnék köszönetet a csodálatos életért, mely osztályrészemül jutott, mint a szülőknek. Az ő jóvoltukból ért az a megtiszteltetés, hogy rám bízta a legnagyobb örök értéket, melyet létre hoztak: a gyermekeiket.

Múltam tehát emlékekben gazdag, jelenem pedig erőpróbákban, kalandokban és vidámságban bővelkedik, hiszen napjaimat a jövővel tölthetem.

Tanár vagyok...

John W. Schlatter